

nářský celní tarif z r. 1910, zvl. v oboru železářském, strojnickém a chemickém a má rovněž klausuli antidumpingovou.

§ 20. Mezinárodní hospodářské úmluvy dle mírových smluv (čl. 282—295 sml. vers.).

Ohledně účinků války na mezinárodní obchodní smlouvy starší theorie práva mezinárodního spočívaly na názoru, že válka, působíc rozvrat všeho práva mezi válčícími státy, zrušuje i smlouvy mezinárodní, pokud nebyly právě pro případ války uzavřeny, jako na př. konvence ženevská. V novější theorii však uplatňuje se snaha zachovati v působnosti právní poměry smluvní, pokud jejich změna nebo zrušení není přímo nezbytným důsledkem válečného stavu. Smlouvy nepolitické, při kterých jde o zájem jednotlivých státních příslušníků nebo vrstev občanstva nebo o zájem mezinárodního práva soukromého, doznávají dle této theorie válkou jen dočasné suspense a uzavřením míru obnovují svou účinnost, třeba ani nebyly výslovně za obnovené prohlášeny. Ovšem praxe kloní se stále spíše k názoru, že válka způsobuje naprosté zrušení smluv mezinárodních, tedy i obchodních a plavebních, a že je po uzavření míru potřebí je výslovně obnoviti.

V poslední válce světové prohlásila Dohoda se svými spojenci veškeré své smlouvy s Německem a Rakouskem za zrušené; smlouvy uzavřené se státy neutrálními zůstaly i za války v platnosti, avšak později Francie a po ní Anglie vypověděly r. 1918 veškeré obchodní smlouvy, aby se uvolnily pro novou úpravu věcí obchodněpolitických. Širší konvence (kolektivní smlouvy), uzavřené před válkou mezi pozdějšími státy válčícími a neutrálními, zůstaly v platnosti jen mezi neutrály a še vztahem k nim, kdežto válčící strany bylo pokládati za vystouplé z právního poměru, konvencí upraveného.

Smlouva versailská řeší spornou otázku, zda mezinárodní smlouvy se válkou ruší či zda pozbývají jen po dobu války své účinnosti, tím, že ve čl. 282 a násl. vypočítává taxativně ony smlouvy, jež mají býti po uzavřeném míru mezi Německem a oněmi mocnostmi spojeneckými, které jsou jejichmi smluvními stranami, v své účinnosti obnoveny. Všechny ostatní smlouvy mezi Německem a státy spojeneckými prohlášeny za zrušené.

1. Ihned a bezpodmínečně vstoupí v platnost tyto smlouvy (čl. 282), které mají za předmět poměry dopravní po

stránce technické (konvence o ochraně podmořských kabelů, o mezinárodním provozu automobilů, o plombování nákladních vozů železničních, celní prohlídce podléhajících, o technické jednotnosti železnic), i po stránce finančního hospodářského (konvence o výkupu plavebních poplatků v úžinách Sundu a Baltu, na Labi a na Šeldě, dále o řádu pro volné používání suezského průplavu, konvence o ujednocení pravidel o srážkách, o výpomoci i záchraně na moři, o osvobození nemocničních lodí od dávek a poplatků přístavních, o cejchování lodí pro plavbu vnitrozemskou), poměry obchodněpolitické (konvence o zvýšení celních tarifů ottomanských, o ujednocení obchodní statistiky a konvence o uveřejňování celních tarifů a o organizaci mezinárodního svazu*) pro toto uveřejňování), poměry zdravotní a sociální (konvence o odstranění noční práce žen, o zákazu používati bílého kostíku k výrobě zápalek, o potlačování obchodu s děvčaty, o potlačování pornografických publikací, o ujednocení lékárnické formule pro afrodisiaca a zdravotní úmluvy z let 1892—1903) a jiné poměry hospodářské a sociální (konvence o ujednocení a zdokonalení metrické soustavy, o opatřeních proti révokazu, o ochraně užitečných ptáků, haagská konvence o poručení nad nezletilci, konvence o konstrukci normální ladičky).

2. S podmínkou, že Německo uzavře s novými státy zvláštní dohody, vztahující se k mezinárodní dopravě poštovní a telegrafní, nabudou mezi smluvními mocnostmi (tedy i Německem) opět působnosti (čl. 283) úmluvy a úpravy světové unie poštovní, podepsané ve Vídni 1891, ve Washingtoně 1897 a v Římě 1906, mezinárodní telegrafní úmluvy z r. 1875 v Petrohradě a řády a tarify, stanovené mezinárodní telegrafní konvencí v Lisaboně r. 1908; poněvadž pak Německo před válkou nepřistoupilo k mezinárodní úmluvě radiotelegrafické z 5. srpna 1912, kterou nyní mírová smlouva rovněž obnovuje, ukládá se mu ve čl. 284, aby se řídilo prozatímními pravidly, jež mu budou mocnostmi udána, a bude-li do pěti let uzavřena o me-

*) Dle této konvence z 5./VIII. 1890 zřízen byl v Bruselu mezinárodní svaz s vlastní kanceláří, která jmenována jsouc od belgického ministra zahraničí a pod jeho dozorem sbírá a uveřejňuje veškeré zákonné předpisy a jiný materiál celnětarifní a jejíž výdaje hradí zúčastněné státy rozvržené dle svého obchodního významu na 6 tříd příslušnými kvotami příspěvkovými.

zinárodní telegrafii smlouva nová, bude tato vázati Německo i tehdy, kdyby odmítlo se při ní účastniti.

3. Obnovují se i úmluvy z r. 1882 a 1889 o řádu rybolovu v Severním moři, mimo vody teritoriální, i úmluvy a protokoly z let 1887, 1893 a 1894 o obchodě s lihovinami v severním moři (čl. 285) až na to, že Německo nemá již práva dozoru nad loděmi mocností spojeneckých.

4. Nabývají rovněž opět platnosti mezinárodní úmluvy a sice pařížská z 20. března 1883 o ochraně průmyslového majetku, bernská z 9. září 1886 o ochraně děl literárních a uměleckých s výhradou výjimek a omezení, obsažených ve smlouvě mírové, a haagská konvence z r. 1905 o civilním řízení soudním (kromě Francie, Portugalska a Rumunska).

5. Jestliže některá z mocností spojeneckých, nechť byla s Německem ve válečném stavu čili nic, měla s Německem jakékoliv dvoustranné úmluvy, měla do 6 měsíců notifikovati ony z nich, jejichž obnovení s ním požadovala, pokud arci jejich ustanovení jsou ve shodě s ustanoveními smlouvy mírové. Všechny úmluvy takto nenotifikované pozbyly platnosti (čl. 289).

6. Pokud jde o smlouvy mezi Německem a jeho válečnými spojenci, rozeznává mírová smlouva úmluvy, uzavřené za války a před válkou. Veškeré úmluvy a dohody, jež uzavřelo Německo od vypuknutí války (1. srpna 1914) až do mírové smlouvy s Rakousko-Uherskem, Bulharskem nebo Tureckem, prohlášeny za zrušené (čl. 290); ze smluv, uzavřených Německem s těmito státy před 1. srpnem 1914 musí Německo veškeré výhody a přednosti poskytnuté v nich těmto státům nebo jejich příslušníkům, zajistiti též mocnostem spojeneckým a jejich příslušníkům, dokud ovšem tyto smlouvy zůstanou vůbec v působnosti. Mocnosti spojenecké mohou výhody plynoucí z těchto smluv přijmouti či nepřijmouti (čl. 291).

7. Veškeré smlouvy, jež Německo uzavřelo s Ruskem nebo Rumunskem před 1. srpnem 1914 nebo po tomto dni, jsou zrušeny (čl. 294) a podobně se zrušují, a to bez náhrady, i veškeré koncese, výsady nebo výhody, jež si Německo za války následkem vojenského obsazení neb z jiné příčiny vyutilo na území Ruska nebo některé z mocností spojeneckých.

8. Pokud Německo od 1. srpna 1914 poskytlo smlouvou nějaké výhody některému státu neutrálnímu nebo jeho příslušníkům, musí poskytnouti též mocnostem spojeneckým a jejich

příslušníkům všechna práva i výhody z těchto smluv plynoucí (čl. 294).

9. Všechny smluvní státy uvedou v působnost haagskou konvenci o opiu z 23. ledna 1912 a vydají zákony k jejímu provedení (čl. 295).

10. Do obnovy nebyly v mírové smlouvě pojaty cukerní konvence bruselská z r. 1902, kterou Francie r. 1917 vypověděla a jejíž obnovení si nepřála, rovněž ne konvence o ochraně tuleňů a afrických zvířat, proti zavlečení rostlinných nákaz nebo chorob a některé jiné úmluvy rovněž podřízeného významu.

§ 21. Obchodní a celní politika československé republiky.

I. Článek 2. zák. o zřízení samostatného státu československého z 28. října 1918, číslo 11. sb. zák. a nař. prohlásil, že veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti. Převzali jsme tím dědictví hospodářského systému, jež vytvořila válka světová a který se skládal z množství oficiálních a polooficiálních ústřed, organizací a sdružení i ze spousty zákonů a nařízení, obmezujících hospodářské sebeurčování individuí jak co do spotřeby, tak co do výroby, obchodu i dopravy. Vedle tohoto »hospodářství přechodného« s jeho kontrolním režimem převzali jsme tím však i dosavadní autonomní celní tarif rakousko-uherský. Náhlé odpadnutí válečného tlaku i zvláštní hospodářské postavení nové čl. republiky nutily ovšem záhy přizpůsobovati soustavu převzatou z bývalého Rakouska změněným nyní poměrům.

Toto zvláštní změněné hospodářské postavení našich zemí následkem politického osamostatnění jevílo se zvláště v těchto směrech:

1. Již v bývalém Rakousku měly české země význačné postavení zemí zindustrialisovaných oproti daleko agrárnějším zemím jižním i východním, a také v zemědělství pěstovaly české země nejvýnosnější rostliny průmyslové a dovážely za to méně výnosné chleboviny a píceiny. Čechy, Morava a Slezsko zaujímaly jen 38% celkové orné plochy dřívějšího Rakouska, produkovaly však z celkové rakouské sklízně čekanky 95%, buráku 93%, sladového ječmene přes 90%, chmele 80%, jetelového semene a řepky 50% atd. Z celkové průmyslové výroby dřívě rakouské připadalo na země koruny české cukru přes 92%, zboží